

# CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat  
Avocat**ABONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei

6 luni . . . . . 20 "

3 luni . . . . . 10 "

Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână  
sub redacțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

**Redacția & Administrația  
București, CALEA RAHOVEI  
Lângă Palatul Justiției  
TELEFON № 16/98**

A apărut vol. IV p. I (ed. 2-a) din *Tratatul de drept civil* al d-lui profesor *D. Alexandresco*, cuprinzând *Donațiunile*. Opera întreagă apărută se furnizează legată, la cerere, „contra valoare de d-l *Codreanu*, la acest ziar, care servește orice cărți de drept.

**S U M A R**

— **Studiu asupra chestiunii agrare în România**, de d-l *D. N. Conșa*;

**JURISPRUDENȚA**

— Casație s. II: *Nathan Albert și S. H. Stern cu I. P. Dogaru și Ștefan Bizerini* (Hotărârile comerciale, ca și cele civile, își pierd puterea lucrului judecat și nu se mai pot executa, dacă au trecut 20 ani de la rămânerea lor definitivă și nu s'au executat);

— Trib. Ilfov s. III: *D-na M. cu d-l C.* (Când e vorba de un contract de închiriere de lucruri mobile, acțiunea nu se poate judeca în camera de consiliu după legea proprietarilor);

— Trib. civil din Amiens (Testamentele și legatele verbale sunt lovite de o nulitate radicală), cu o **Observație** de d-l profesor *D. Alexandresco*;

**Rezumatele Jurisprudenței Curței noastre de Casație**

— **Casație s. I: No. 1: Perimare.**— Dacă poate curge termenul de perimare contra instanței cât timp se judecă însăși cererea de perimare a aceleiași instanțe.— Epoca când începe a curge termenul de perimare.— Art. 257 pr. civ.; **No. 2: Autentificarea actelor.**— Dacă ajutorul de primar poate autentifica un act din cele date în competența judecătorilor comunale.— Primar care nu știe carte.— Autentificarea actului de către judecătorul de ocol.— Neconstatarea identității părților.— Nulitatea actului.— Art. 11 și 18 din legea autentificării actelor.

— **Casație s. II: No. 1: Recurs în casație.**— Depunerea motivelor în cel mai târziu cu opt zile înaintea primei zile fixată pentru înfățișare.— Cazul când într'o asemenea afacere s'a fixat totuși un termen mai lung.— Depunerea motivelor în cel mult două luni dela înregistrarea recursului.— Art. 421 Curții de cas.; **No. 2: Cerere adresată unei instanțe de fond.**— Intențiunea părții de a face apel, deși zice că face recurs.— Chestiune de fapt.

— **Casație s. III: No. 1: Patente.**— Contravenție.— Exercițarea unui comerț, fără a înștiința pe perceptor.— Dacă împrejurarea că fiscal a putut cunoaște aceasta în alt mod, poartă apără de amendă pe contravenient; **No. 2: Contencios administrativ.**— Funcționar comunal.— Abateri grave de la datorie.— Revocarea lui.— Formele cerute de lege.— Art. 69 legea organiz. com. urbane.

**Studiu asupra chestiunii agrare în România**

Problema agrară e din nou la ordinea zilei. S'a emis ideea introducerii în Constituție a exproprierei proprietăților mari rurale în anume limite și acolo unde trebuința va cere, pentru a le împărți și vinde în loturi mici țăranilor.

Înainte de a se aplica principiul exproprierei trebuie să se vândă în loturi mici țăranilor moșiile statului, ale județelor și comunelor, ale stabilimentelor publice sau de utilitate publică, ale societăților de asigurare, sau altor societăți comerciale, dobândite contra dispozițiilor art. 7 din Constituție, moșiile cari au fost deja cumpărate de Casa rurală sau cari se vor mai cumpăra de aci înainte, terenurile inundabile ce se redau agriculturii, terenurile ce aparțin statului sau cari se vor cumpăra de stat în quadrilater, în genere toate moșiile ce va putea cumpăra statul de bună voe dela particulari.

Ceeace primează însă impropietărea este studiul modului cum trebuie să se facă ea, pentru a fi cât mai profitabilă pentru țăranii — pentru a-i scăpa în mod efectiv din mizerie — și pentru ca producția generală a țării să nu se micșoreze prin această transformare a unei părți din proprietatea mare în proprietatea mică sau mijlocie.

Vom împărți acest studiu în 7 părți:

1. Vom expune din nou proiectul de casă rurală preconizat de noi în 1901<sup>1)</sup>, complectându-l cu adăugările ce i-am adus într'o conferință ținută la 5 Ianuarie 1905 la Societatea agrară a marilor proprietari, într'un raport făcut în Septembrie 1906 la Congresul de științe sociale asupra mijloacelor economice pentru îmbunătățirea soartei țăranului și într'o broșură intitulată «Câteva mijloace economice pentru îmbunătățirea soartei țăranului» din 1907.

<sup>1)</sup> Publicat în Revista de drept și Sociologie, anul III, vol. II și în broșură. Tip. Gutemberg.

2. Vom expune celelalte mijloace economice preconizate de noi în 1906 și 1907 pentru îmbunătățirea soartei țaranului.

3. Vom face critica legilor agrare votate în urma răscoalelor din 1907 arătând și rezultatele lor.

4. Vom arăta și alte mijloace pentru îmbunătățirea soartei țaranului.

5. Vom expune din nou părerea noastră asupra fundamentului dreptului de proprietate publicată în 1899<sup>2)</sup>.

6. Vom arăta temeiul principiului exproprierei în cazurile extreme și în anumite condițiuni.

7. Vom arăta ideile emise de noi asupra politicii agrare în 1902 cu modificările cerute de circumstanțele actuale<sup>3)</sup>.

## I

### Un proiect de Casă rurală

Casa Rurală este o bancă fonciară, cu dreptul de a emite titluri plătibile prin amortizare (cu lung termen, care cumpără cu aceste titluri moșii spre a le vinde la țărani. Aceștia din urmă își plătesc loturile prin anuități de asemenea într'un lung termen.

Cât despre proprietarul care drept preț primește aceste bunuri fonciare, el le negociază pe piață cum se negociază bonurile creditelor fonciare urbane sau rurale.

Când s'a propus mai întâi, în 1897, proiectul de lege pentru înființarea unei case rurale s'au făcut acestui proiect două obiecțiuni mai principale:

#### 1) Una de ordin politic.

Se susținea că odată cu înființarea casei rurale se va produce o mare agitație în țară. Țăranii știind, că de aci înainte vor avea o casă a Statului, care să plătească proprietarilor moșia în locul lor, înaintând prețul ei, vor căuta să silească pe proprietari să vândă proprietățile lor prin diferite mijloace nepermise, prin amenințări.

Și se căutase prin legea propusă să se înlăture acest inconvenient pedepsindu-se agitatorii ca escroci și dispunându-se ca să nu se cumpere moșia de *Casa rurală* atunci când proprietarul n'ar fi oferit s'o vândă de bună voie, atunci când ar fi fost vre-o silnicie la mijloc.

2) A doua obiecțiune, care s'a făcut proiectului pentru înființarea *Căsei rurale* este că această casă ar contribui la desființarea proprietății mari, care nu numai că ar fi păstrat și întărit naționalitatea noastră în decursul veacu-

rilor, dar care se mai recomandă și prin faptul «că ea servește ca model de cultură rațională a pământului, că ea permite întrebuințarea unui utilaj agricol perfecționat, că numai ea dă mijlocul de a cultiva plante furagere și industriale»<sup>4)</sup>.

Obiecțiunile acestea din urmă, în afară de faptul că proprietatea mică nu poate întrebuința un utilaj agricol perfecționat, nu sunt fondate.

În adevăr, tocmai astăzi când proprietatea mare a început să treacă în mâna multor străini împământeniți, când ea este exploatată în mare parte de arendași străini, s'ar putea concede cel puțin că țaranul, proprietarul mic este mai mult conservator al naționalității noastre.

Deasemenea numai cu câteva exemple de mari proprietari, cari își cultivă singuri moșiile în mod rațional, nu se poate zice că proprietatea mare a făcut să progreseze agricultura la noi. Deși la noi proprietatea mare este foarte întinsă, aparținându-i 52% din terenurile cultivabile ale României, pe când în Ungaria (care trece drept una din țările Europei, unde proprietatea mare e cea mai răspândită) nu i aparține decât 38%, totuși agricultura noastră în general este fără îndoială încă foarte rudimentară. Și cum încercarea cu fermele model spre a contribui la îndrumarea proprietății mari spre calea progresului, n'a cam reușit până acum, poate că ar trebui să ne gândim la un mijloc practic, grație căruia să realizăm progrese în agricultura cu proprietatea mică și cea mijlocie sau cel puțin cu tustrele de odată.

Iar în ce privește obiecțiunea că proprietatea mică n'ar putea avea capitalul necesar pentru a întrebuința un utilaj perfecționat, credem că și această lipsă a ei s'ar putea îndrepta grație asociațiunei.

\* \* \*

Nu s'a făcut încă critica fundamentală a proiectului din 1897 și care s'ar putea aduce tuturor împrumutătorilor cari au avut loc dela 1864 incoace, în afară de însăși cea dela 1864, care s'a făcut în condițiuni excepționale.

Din observația că unii din țăranii împrumutați și-au arendat pământurile lor, că alții le-au părăsit și în fine din faptul, că cu toate aceste împrumutări mizeria și camăta la țară n'au dispărut, se poate vedea că nu e suficient să dai oamenilor, cari n'au nimic, numai pământ. Trebuie să le dai odată cu aceasta și instrumente de muncă: plug, vite, etc.

Altmintreli pentru a-și procura acestea, țaranul nevoiaș se împrumută cu camăta, care

<sup>2)</sup> Fundamentul dreptului de proprietate, 1899. Tip. Progresul, Ploiești.

<sup>3)</sup> Politica agrară,—1902. Tip. Bazilescu.

<sup>4)</sup> Vezi Agrarul,—15 Iunie 1901—articolul d-lui V. S. Radu.

absorbindu-i tot fructul muncii lui, îl împiedică de a face economie, de a capitaliza, de a progresa.

Creditele agricole cu dobânzile lor destul de urcate și cu formalitățile la împrumuturi complicate pentru țărani, n'au adus vre o îndreptare serioasă<sup>5)</sup>.

Ori de câte ori țările occidentale au vrut să colonizeze, ori au vândut pământul la oameni cari posedau deja un capital, ori dacă nu găseau asemenea cumpărători, au procurat coloniștilor nu numai pământ, dar și instrumente de muncă.

Așa au făcut de mult Olandezii în Java, așa au făcut Francezii în Noua-Caledonia.

Afară de aceasta atât cu ocazia diferitelor improprietării cât și cu ocazia proiectului *Casei rurale* din 1897 s'a nesocotit un principiu elementar în materie de intervenția statului și anume:

Intervenția statului în materie economică nu e un scop, ci un mijloc. Scopul este tot libertatea economică. Statul intervine spre a face pe individ apt de a rezista în lupta pentru existență.

Intervenția e mijlocul prin care se face educația individului așa fel în cât să devie în stare de a susține concurența, să nu-l poată zdrobi libertatea economică.

Și într'un mod practic, țara noastră dorind să meargă spre progres, care nu se poate face fără o înmulțire a populației, are nevoie și de înmulțirea mijloacelor de subsistență și în deosebi de mărirea producției agricole. De almintreli chiar înainte de înmulțirea populației, spre a ne procura din străinătate instrumentele de progres, pe cari nu le avem, avem nevoie de mărirea producției noastre agricole, ca să putem plăti aceste instrumente.

Scopul nostru, care trebuia să primeze pe toate, era deci să ne mărim producția agricolă, căutând a face educația muncitorilor agricoli așa fel încât să ajungem la o cultură mai rațională, mai remuneratoare.

Dacă am ajunge la o cultură cât mai intensivă și ca consecință și la o înmulțire a populației, ne ar fi indiferent dacă toată țărâna are sau nu pământ. Surplusul de populație, care n'ar mai putea trai la țară, ar trece la oraș și într'un mod natural s'ar stabili industriei și am ajunge ca să facem și din această țară un tot economic.

S'au gândit toți ca să dea țăranului cu ce să trăiască, iar nu ca să îmbunătățească cultura acestei țări.

Și rezultatul a fost nu numai că avem o cultură

rudimentară, dar încă faptul că țăranul trăiește tot în mizerie.

Arătând pe seurt cum am preconizat noi funcționarea unei *Case rurale*, sperăm că vom dovedi implicit, cum ar fi trebuit să se procedă până acum și că vom răspunde satisfăcător diferitelor obiecțiuni mai mult sau mai puțin fondate, ce s'au adus proiectului de *Casa rurală* dela 1897.

Să cumpere prin bună învoială moșii de la particulari *Casa rurală*. Creditele fonciare rurale să fie obligate prin lege de a vinde acestei *case* moșiile care-i rămân pe seamă. Să fie obligate chiar de a nu mai face îngăduiri inutile proprietarilor, cari nu pot să-și țină moșiile, ele putând avea o întrebuințare mai bună. S'ar putea de asemenea cumpăra moșii la licitație.

*Casa rurală*, care ar avea un consiliu agricol, care să dirijeze cultura moșiilor sale, ținând socoteală de deosebirea de terenuri din diferitele părți ale țării și de culturile, cari ar fi de preferit în anumite părți față cu deuseurile, care ar avea un laborator de chimie agricolă, inspectorii săi, toți oameni de știință, ar avea în capul unei moșii sau mai multor moșii apropiate un administrator român sau străin care a făcut pe lângă școală și practică agricolă. Acesta, de acord cu inspectorii, luminați de institutele științifice ale *Casei rurale* ar prezenta planul moșiei cu diferitele culturi, cari i-ar conveni și s'ar aprobă de consiliul agricol.

Administratorul va avea o parte din beneficii, ca să fie interesat la o cultură cât mai rentabilă.

Moșia se va cultiva cu țăranii de pe ea; însă toate instrumentele agricole, mașini, vite, etc, precum și semințele, se vor cumpăra în cantități mari și de excelentă calitate de casa rurală la licitație, pe credit, garantind obligațiunile ei cu ipoteca moșiilor.

Odată recolta adunată se va transporta la gara cea mai apropiată în magazinele *casei*, se vor clasifica diferitele produse după calitatea lor și se vor vinde cea mai mare parte din ele, după ce se vor transporta la porturi în cantități mari, caselor din străinătate, după cursurile cunoscute.

Bine înțeles însă, că înainte de aceasta se va lăsa țăranilor cele necesare pentru hrana lor și a vitelor.

Fie care țăran, care ar vrea să lucreze la moșie, va fi un asociat al *casei* și va avea la administrator o partidă dublă.

Se va pune la creditul lui partea care-i revine din prețul recoltei potrivit zilelor ce a muncit. Prețul recoltei se va ști de administrator, care va avea certificat de la magazie de produsele predate și de calitatea lor, precum și o

<sup>5)</sup> E drept că băncile populare au adus o îndreptare foarte serioasă în această privință.

scrisoare de timpul când a sosit la port și de prețul ce s'a putut lua pe ele, potrivit cantității și calității lor.

La debitul țaranului se va pune prețul părții de produse, ce i s'a lăsat în natură pentru hrana lui și a vitelor, o anuitate pentru amortizarea prețului lotului, ce i-ar putea reveni potrivit numărului țaranilor cari muncesc moșia, pentru plata vitelor bune, ce i s'a procurat și cari au înlocuit pe cele proaste, a plugului, a părții lui din diferitele mașini agricole, a lemnelor și materialului ce i s'a dat la nevoie pentru construirea casei, care se va face după un model igienic.

Tot la acest debit i se va pune și plata impozitelor. Iar în cazul în care creditul ar fi suficient, i s'ar putea acorda chiar sume pentru plata datorțiilor.

Și pentru ca să se evite orice fraudă, diferitele operațiuni ce se vor înscrie în registre la diferite epoci ale anului, ca zilele muncite, socoteala creditului fiecăruia, socoteala diferitelor părți ale debitului se vor face față cu primarul, notarul, învățătorul și preotul cari vor semna și cari dacă vor certifica ceva neadevărat, vor fi culpabili de fals în acte publice.

Iar după ce din partida unui muncitor oarecare se va constata că el și-a plătit totul, va rămâne deplin proprietar al lotului de pământ, al instrumentelor de muncă cari vor fi în bună stare, fiind premenite și va avea și partea sa ca asociat la mașina agricolă, de care va putea utiliza potrivit drepturilor sale, în chipul care s'ar găsi mai practic.

Iar dacă se întâmplă că un proprietar murind lasă mai mulți moștenitori, în cazul în care Casa rurală ar mai avea pământ de distribuit, se va lăsa proprietatea cu instrumentele de muncă celui mai mare, care însă va fi debitat cu ce datorează celorl'alți, rămânând ea să muncească într'o exploatare agricolă până își achită debitul, dacă nu voeste să i se reia proprietatea plătindu-i-se în titluri d'ale casei partea lui. Iar ceilalți vor începe munca lor într'o exploatare oarecare cu credit egal cu partea ce le-o datorește fratele mai mare.

Și numai în cazul în care Casa n'ar mai avea pământ de distribuit, se va face împărțeala conform codului civil.

Care sunt avantajele sistemului expus?

\* \* \*

I. Nu devine proprietar de cât cel care merită, care a fost în stare să-și plătească proprietatea. Se face o selecțiune.

Înțeleg ca celui care e nevolnic, infirm să i se facă caritate, să se ocupe de el asistența publică. Nu înțelegem ca să i dăm să strice instrumentul de muncă, acesta nu trebuie să aparțină de cât celui vrednic.

II. Când cineva a devenit proprietar agricol grație *Casei rurale*, a și învățat cultura rațională, căci timp îndelungat lucrând la altul, a trebuit să lucreze cum i s'a poruncit, adică bine.

Nici povețele, nici exemplul nu pot să învețe pe un om rutinar să-și lase rutina, făcând o cultură mai rațională așa de bine ca faptul, că a fost timp îndelungat silit s'o facă și s'a obicinuit. A dolândit rutina pentru cultura cea rațională.

Toate progresele în omenire, nu numai în domeniul economiei politice, dar chiar în cel moral, au început mai întâi forțat și numai după ce individul și-a transformat natura dobîndind noi aptitudini morale, sau de muncă, numai după ce a dobîndit oarecare stare economică, a devenit puțin mai superior și și-a înțeles singur interesul.

III. Cel care a devenit proprietar, rămîne proprietar nu numai pe pământ, dar și pe cele l'alte instrumente de muncă și n'are nevoie să înceapă cu datorii.

IV. Țăranii, lucrând mai mult timp în comun, lăsându-i și proprietarii în comun a unei mașini agricole oarecare se desvoltă în ei spiritul de asociație.

De asemena luind parte cu administratorul la diferitele socoteli și dându și seama de diferitele operațiuni economice, și ei se mai civilizează.

V. Țăranii vor scăpa foarte ușor de debitul lor, de oare-ce partea lor de producție se va vînde cu preț bun, vînzîndu se direct de Casa în străinătate și suprimîndu-se intermediarii.

Știut este, că dacă se plîng de ceva chiar agricultorii noștri mari, este de modul cum sunt exploatați de diferiți speculanți de grîne.

Și dacă aceștia sunt exploatați, ce să mai zicem de bieții țărani, cari avînd puține produse de vîndut și cari ne avînd nici cunoștințe de afacerile comerciale le dau mai pe nimic.

De altmîntreli de magazinele *Casei rurale* și modul de a vînde al ei ar putea profita și proprietarii mari, cari depunându-și produsele în magazinele *Casei*, ar putea chiar să și-le *waranteze*, fie *Casei rurale*, care ar deschide o partidă pentru aceasta, fie Bîncei agricole, sau altor instituțiuni de credit ce s'ar înființa.

Țăranul va mai câștiga și fiind-că cu mijlocul

preconizat de noi, va avea de vânzare produse bune, care sunt cotate în străinătate, nu proaste ca astăzi, când nici nu pot fi altfel, de oarece nu au nici semințe alese, nici instrumente perfecționate, nici nu cultivă bine, nici nu curăță bine produsele.

VI) Pentru instrumentele agricole, cari rămân proprietatea țăranilor, dobânda pe care o vor plăti la banii împrumutați pentru cumpărarea lor va fi foarte mică, fiind aceea a *Căsei rurale*, iar nu dobânzile exagerate, pe cari le plătesc ei la cămătari, sau chiar la actualele credite agricole.

\* \* \*

Suntem convinși că acest sistem va aduce mari foloase și proprietății mari.

Pe lângă foloasele ce le-am arătat cu privire la vinderea produselor și la credit, mai putem adăoga următoarele:

I) Vor dispărea încetul cu încetul proprietarii incapabili, care nu numai că aduc rău țării, producând relativ puțin pe o întindere oarecare de pământ și contribuind astfel la o micșorare a exportului și deci la o balanță comercială defavorabilă nouă, sau în cazul când arendează moșiile contribuind la istovirea pământurilor, dar ei mai compromit bunul renume comercial al grânelor noastre, vânzând produse rele.

II) Proprietarii mari vor lua de exemplu aceste adevărate ferme model, unde se vor face grație priceperii omului special conducător al moșiei, tot felul de culturi astăzi delăsate ca cultura vitelor, a păsărilor, ca stupăritul, gândaci de mătase, cânepă, in, etc.

De asemenea se pot cultiva plante industriale și se poate poseda în asociație de țărani terenuri pentru cultura plantelor de nutreț.

III) Cum țăranii vor avea relativ puțin pământ al lor de cultivat, vor lucra și la proprietari. Și aceștia vor avea nu numai lucrători pricepuți, bine instruiți, dar și harnici și cinștiți. Fiindcă știut este, că cel care are o stare economică mai bună și e mai bine hrănit, e în deobște mai harnic și își ține și mai bine angajamentele.

IV) Spiritul de asociație dezvoltat la țăranii îi va îndemna și pe proprietarii la aceasta.

De almintreli priceputul șef al asociației țărănești impus de *Casa rurală* va putea după instrucțiunile acestei *case* și în limitele creditelor acordate de ea, să devie inițiatorul unui sindicat agricol, care să facă lucrări de artă ca desecări și oare care canale utile în timp de secetă și necesare irigațiilor pentru grădini de zarzavat, cari ar trebui luate din mâna Bulgarilor.

Mai observ, că în sistemul nostru *Casa rurală*

nu riscă nimic, de oare-ce nimeni nu devine proprietarul pământului și al instrumentelor agricole cumpărate până nu le achită complect.

(Va urma)

D. N. COMȘA

## INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

*Audiența dela 30 Octombrie 1912*

Președinția d-lui I. D. U. C. A. consilier

*Nathan, Albert și Samuel H. Stern cu Ion Popescu-Dogaru și Ștefan Rizerini*

**Prescripție. — Hotărîre comercială. — Aplicarea prescripției de 30 ani. — (Art. 404 pr. civ. și art. 1, 889 și 947 c. com.).**

*Art. 404 pr. civilă, care prevede în termeni generali că o hotărîre judecătorească, care nu s'a executat timp de 30 ani dela data sa, nu se mai poate executa și pierde puterea lucrului judecat, se aplică și hotărîrilor date în materie comercială în lipsă de un text de lege în codul de comerț în această privință \*)*

Decizia No. 238/912. — Casată, după recursul făcut de Nathan, Albert și Samuel H. Stern, sentința Trib. Vâlcea s. I No. 19/912, dată în proces cu Ion Popescu-Dogaru ș. a.

**Curtea\***

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier C. Niculescu;

Pe d-l avocat M. Valerianu în desvoltarea motivelor de casare, în lipsa intimațiilor.

**Deliberând,**

**Asupra motivului de casare :**

«În anul 1910 am aflat că debitorul nostru Ion Popescu Dogaru avea de primit o sumă de peste 1000 lei dela d-l Ștefan Rizerini; atunci pe baza titlului nostru am cerut judecătoriei ocolului rural Drăgășani, poprire pe sumele ce Rizerini datora lui Dogaru. Judecătorul invalidează poprirea, admițând contestația pe motivul că hotărârile ce pusesem în executare sunt prescise, trecând mai mult ca 10 ani dela data de când rămăsese definitive. Făcând apel Trib. Vâlcea s. II a admis în principiu apelul, constatând că hotărârile nu sunt prescise, și pentru că debitorul mi deferise jurământ, cum că creanțele sunt achitate, jurământul pe care l'am depus, când venim la fond, această secție își declină competența, pe motiv că afacerea e comercială, și ne trimite la secția I. În vacanță, tribunalul ne respinge apelul bazându-se pe aceleași motive ca și judecătorul de ocol. Socotim că Tribunalul de Vâlcea secțiunea vacanței, judecând astfel a interpretat greșit dispozițiunile art. 947 din codul comercial și a violat art. 474 din procedura civilă

«Într'adevăr, deși hotărârile ce executăm sunt pur comerciale, ele fiind obținute pe baza unor cambii, ele nu și pierd puterea de hotărîri judecătorești și deci dreptul nostru de a le executa nu se prescriu prin trecerea de 10 ani, ci prin termenul de 30 ani așa cum spune art. 404 pr. civ.

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată, că recurenții punând în executare în anul 1910, două cărți de judecată cu No. 1057 și 1061 din anul 1895 ale judecătoriei ocolului II Craiova, obținute de către tatăl lor, acum defunct în contra intimatului Ion Popescu Dogaru, acesta a făcut contestație, pe motiv

\*) Acest rezumat a fost publicat în No. 4/913, pag. 48.

că cărțile de judecată ce se execută sunt comerciale și nefiind executate timp de 10 ani, ele au fost prescrise conform art 947 cod com. așa că nu se mai pot executa;

Că atât judecătoria ocolului Drăgășani, cât și Trib. Vâlcea, în apel au admis acest motiv și au declarat prescrise menționatele cărți de judecată;

Având în vedere dispozițiunile art. 44 din procedura civilă;

Considerând că acest text prevede în termeni generali, că o hotărâre judecătorească care nu s'a executat timp de 30 ani dela data sa, nu se mai poate executa și va pierde puterea lucrului judecat;

Considerând că art. 947 cod. com. nu prevede nici o prescripție specială pentru hotărârile date în materie comercială;

Că, în lipsa unui text de lege în codul de comerț în această privință, are a fi observate regulile admise în materie civilă, potrivit rânduelilor din art. 1 și 889 cod. com., care prevăd că se aplică regulile din civil în toate cazurile în care legea comercială nu prevede o dispozițiune specială;

Că față de aceste principii, numai printr'o greșită interpretare dată art. 496 cod com. și violarea art 404 pr. civ, instanțele de fond au declarat prescrise cărțile de judecată puse în executare de către recurenți, așa că motivul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive, Cartea casează, etc.

## TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III C. C.

Andința dela 24 Octombrie 1913

Președinția d-lui L. ȘTEFĂNESCU, judecător

D-na M. cu D-l C.

Sentința No. 636

Legea asupra drepturilor proprietarilor.—Contract de închiriere de lucruri mobile.—Dacă acțiunea privitoare la un asemenea contract se judecă în camera de consiliu și după legea proprietarilor. — (Art. 123 din legea proprietarilor).

*Din întreaga economie a legii proprietarilor, rezultă că legiuitorul a avantajat pe proprietari creându-le drepturi față de chiriaș, însă numai pentru contractele de închiriere sau arendare referitoare la imobile, după cum aceasta reiese din art. 1 și 2 din legea proprietarilor.*

*Prin urmare, când e vorba de un contract de închiriere de lucruri mobile, acțiunea nu se poate judeca în camera de consiliu după legea proprietarilor.*

Tribunalul,

Asupra incidentului de incompetență, ridicat de pîrătul C. prin avocatul său D. I. Tenov;

Având în vedere, susținerile părților și actele din dosar;

Având în vedere că reclamanta M., prin acțiunea de față, a cerut pe baza legii proprietarilor, rezilierea contractului autentic de Trib. Notariat No. 3853/913, intervenit între dânsa și pîrătul C., și a fi obligat acesta a-i plăti suma de 800 lei, chiria pe timpul dela 1 Iulie—1 Noembrie 1913, cum și a preda lucrurile închiriate prin zisul contract;

Având în vedere contractul aut. de Trib. Notariat la No. 3853/913 din care se vede că reclamanta a închiriat pîrătului, un total de lucruri mobile necesare funcționării unei tipografii;

Având în vedere că din întreaga economie a legii proprietarilor, reiese că legiuitorul a avantajat pe proprietari, creându-le drepturi față de chiriaș, însă numai pentru contractele de arendare și închiriere referitoare la imobile (art. 1 și 2 din legea proprietarilor);

Considerând că această interpretare și intențiune a legiuitorului, reiese în mod evident din cuprinsul și redactarea art 1 și 2 din legea proprietarilor articole în care se vede limpede că proprietarii au dreptul a cere rezilierea și evacuarea imobilului, pentru neplata chiriei sau arenzii; deci e vorba numai de contracte referitoare la închirierea sau arendarea imobilelor;

Că dar, în speță, fiind vorba de un contract de închiriere referitor la o totalitate de bunuri mobiliare, acțiunea nu se poate judeca în camera de consiliu după legea proprietarilor și ca atare incidentul e fondat și urmează a fi admis;

Pentru aceste motive, Tribunalul, admite incidentul, declină competența, etc.

(s) L. Ștefănescu.

p Grefier (s) Niculescu.

## Tribunalul civil din Amiens

(18 Ianuar 1913)

Testament.—Legat verbal.—Nulitate.—Oblig. naturală.—Oblig. civilă.—Intenția părților.—Dovedirea acestei intențiuni.

Actul scris fiind o condiție esențială și absolută a unui testament, legatul verbal este nul și de așa nulitate în cât ea nu poate fi acoperită prin mărturisirea legatarului universal.

Cu toate acestea, legatul verbal, ca și legatul nul pentru vicii de formă, dă naștere la o obligație naturală, care poate fi prefăcută într'o obligație civilă prin voința celui ce se recunoaște debitor, și a cărei dovadă trebuie să fie căutată în intenția comună a părților și în sinceritatea declarațiilor lor.

**Observație.**—În privința testamentelor nule pentru lipsă de forme, atât do trina cât și jurisprudența sunt aproape unanime pentru a decide că legatul lăsat printr'un asemenea testament, de exemplu, un legat verbal cu toate că este nul, poate să facă să nască pentru moștenitor o obligație naturală de natură a servi de cauză plăței legatului sau unei promisiuni valabile de plată<sup>1)</sup>, soluție formal admisă prin art. 1888 din codul Calimach (art. 1432 C. austriac). «Dacă cineva a dat un legatun rânduit prin testament, căruia lipsea forma pe din afară, zice acest text, nu mai poate să ceară întoarcerea lui».

Această soluție este însă astăzi inadmisibilă, căci un testament inexistent nu poate să producă o obligație, nici naturală, nici civilă. Pretinsa obligație a moștenitorului nefiind decât o datorie de onoare și de conștiință<sup>2)</sup>, el nu are nici o obligație, și plata legatului constituie o adevărată liberalitate care, ca atare, este supusă

<sup>1)</sup> Vezi în acest sens, Trib. Paris. *Périod.* 94. 2. 57; Cas. fr. D. P. 1905. 1. 47; *Périod.* 1905. 1. 101; Sirey, 1905. 1. 128, precum și alte autorități citate în tom. VI al Coment. noastre, p. 1, not. 4. Mai vezi și alte decizii citate în *Repert. Sirey*, v<sup>o</sup> *Oblig.*, 301 și în *Pand. fr.*, v<sup>o</sup> *Dov. et testaments*, 7798.

<sup>2)</sup> Vezi în privința deosebirii ce există între o obligație naturală și morală sau de conștiință, Budant, *Cours de droit civil français (Contrats et obligations)*, 548, p. 327; Bouffier, *Propriété et contrat*, p. 449. Vezi tom. VI al Coment. noastre, p. 6, 7, precum și observația ce am publicat în *Dreptul* din 1913, No. 26, asupra unei decizii a Curței de apel din Venezia.

tuturor formelor prescrise pentru actele cu titlu gratuit <sup>3)</sup>.

Să nu se zică că moștenitorul, care s'a conformat voinței defunctului, a confirmat testamentul n' în privința formelor (art. 1167 § 3), căci acest text, pe care jurisprudența îl aplică pe nedrept și la testamente <sup>4)</sup>, constituind o anomalie și, în orice caz, o excepție privitoare numai la donațiuni, nu poate fi aplicat la testamente <sup>5)</sup>.

<sup>3)</sup> Cpr. Laurent, XVII, 14, 15; T. Huc, VII, 237; Massol, *De l'obligation naturelle et de l'obligation morale en droit romain et en droit français*, p. 293, etc. Vezi tom. IV, partea II, al Coment. noastre, p. 27 și 152 (ed. a 2-a).

<sup>4)</sup> Vezi Cas. fr. Sirey, 84. I. 375; Trib. imperiului german, Sirey, 96. 4. 6; Cas. rom. Bulet. 1892, p. 860 și *Dreptul* din 1892, No. 75; Bulet. 1897, p. 1183; Bulet. 1907, p. 1876 și *Curierul Judiciar* din 1903, No. 27. Se pretinde chiar că această soluție era admisă și sub codul Caragea. Vezi Cas. rom. Bulet. 1897, consid. dela p. 1184.

<sup>5)</sup> Vezi în acest din urmă sens, Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1892, No. 59; Laurent, XIII, 461 urm., 464; XVII, 14 și XVIII, 596; *Idem, Avant-projet de révision du code civil*, III, p. 368. Vezi pentru mai multe detalii asupra acestei chestiuni, foarte controversată, tom. IV, partea II al Coment. noastre (sub presă), ru-

Dar dacă testamentele și legatele verbale sunt astăzi, contrar dreptului nostru anterior, lovite de o nulitate radicală, nu mai puțin adevărat este că moștenitorii pot fi legați prin voința defunctului exprimată în mod verbal, dacă s'au obligat *personal* față de legatarul verbal. În asemenea caz, ceceea va trebui să se dovedească nu este voința testatorului, ci obligația *personală* contractată de moștenitor. Pentru ca această obligație a moștenitorului să poată fi dovedită, ea trebuie să fi fost luată față de legatar în urma morței lui de *costus*. O executare pură și simplă a legatului verbal n'ar constitui o obligație personală a moștenitorului <sup>6)</sup>.

D. Alexandresco

brica: *Despre confirmarea testamentelor* (ed. a 2-a), p. 129 urm., precum și tom. VII, p. 51, 52, etc.

<sup>6)</sup> Cpr. Laurent, XIII, 110; Beltjens, *Encyclopédie du droit civil belge*, III, art. 1001, No. 19, p. 244 și deciziile citate de acest din urmă autor. Vezi tom. IV, partea II, al Coment. noastre (sub presă), p. 152, 153.

## REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE <sup>1)</sup>

### CASAȚIE S. I

*Recurentul Const. S. Proteasa ș. a., prin d-nii avocați N. Durma, E. Oeconomu și Obedeanu.*

*Intimatul D-tru C. Proteasa prin d-l avocat D. Comșa.*

\* **Perimare.**— *Dacă poate curge termenul de perimare contra instanței cât timp se judecă însăși cererea de perimare a aceleiași instanțe. — Epoca de când începe a curge termenul de perimare.*— **Art. 257 pr. civ.**

1. În timpul judecării primei cereri de perimare ori ce dispozițiuni în privința fondului procesului însuși, sunt în mod natural suspendate, căci numai după pronunțarea unei hotărâri definitive asupra cererii de perimare se poate intra în cercetarea fondului procesului.

Prin urmare, nu poate curge perimarea contra instanței pe cât timp părțile sunt în judecata asupra cererii de perimare a aceleiași instanțe, iar termenul de perimare, nu poate începe de cât de la data la care a rămas definitivă hotărârea asupra acelei cereri de perimare. (*Cas. s. I, decizia No. 526 din 27 Septembrie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Vâlcea No. 509/1912.*)

*Recurenta Calinca Ștefănescu ș. a. prin d-l avocat Netter Comarnescu.*

*Intimatul Preotul C. Popescu ș. a. prin d-l avocat M. Vlădescu.*

\* **Autentificarea actelor.**— *Dacă ajutorul de primar poate autentifica un act din cele date în competența judecătorilor comunale. — Primar care nu știe carte. — Autentificarea ac-*

*tului de către judecătorul de ocol. — Neconstatarea identității părților. — Nulitatea actului. — Art. 11 și 18 din legea autentificării actelor.*

2. a) Art. 11 din legea autentificării actelor prevede că judecătorii comunale, autentificarea se face de pimar asistat de notar; prin urmare, dacă în diferitele legi comunale se prevede că primarul poate să delege parte din atribuțiunile sale ajutorului său, aceasta este numai, întru cât privește partea administrativă a comunei, iar nu și în ce privește atribuțiunile date lui prin legi speciale, cum este aceea de a da autentici-tatea legală a actelor.

b) Atunci când primarul unei comune nu știe carte, autentificarea actelor date în competența sa, nu se mai face de primărie, ci părțile trebuie să se adreseze judecătorului de ocol respectiv.

c) Conform art. 18 din legea autentificării actelor, este nulă o procură atunci când procesul-verbal de autentificare nu constată și identitatea părților. (*Cas. s. I, decizia No. 554 din 1 Octombrie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curții de apel Iași s. II No. 28, 911.*)

### CASAȚIE S. II

*Recurenta Maria St. Grăjdan ș. a., prin d-nii avocați G. Rădulescu, R. Roseti și M. Gaster.*

*Intimata Obștea Moșn. Cămenii-Robești prin d-nii avocați R. Dragomirescu și Procopiu.*

*Ministerul Public prin d-l Procuror N. I. Zanfirescu.*

**Recurs în casație. — Depunerea motivelor. — Afacere ce trebuie judecată în termen de o lună. — Depunerea motivelor cel mai târziu cu opt zile înaintea primei zile fixată pentru înfățișare. — Cazul când într'o asemenea afacere s'a fixa**

<sup>1)</sup> Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță \* prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în *extenso* în numerile viitoare. Redacția

**totuși un termen mai lung.**— *Depunerea motivelor în cel mult două luni dela înregistrarea recursului.* — **Art. 42 l. Curții de cas.**

1. Din dispozițiunile art. 42 din legea Curții de cașajie rezultă că termenul cel mai lung pentru depunerea mijloacelor de casare este de două luni dela înregistrarea recursului și odată expirat acest termen, mijloacele de casare nu mai pot fi depuse, nici schimbate sau adăugate.

Prin urmare, chiar în cazurile pentru a căror judecată legea prescrie termene mai scurte de cât o lună de zile de la înregistrarea recursurilor, în care caz motivele de casare au a fi depuse cel mai târziu cu opt zile înaintea primei zi fixată pentru judecarea recursului, cum ar fi recursurile în materie silvică—; dacă din eroare sau pentru că nu era cu putință să se fixeze un termen mai scurt de judecată, s'a fixat un termen mai lung de cât acela prevăzut de lege, și în asemenea cazuri mijloacele de casare vor fi depuse tot cel mai târziu în două luni de la înregistrarea recursului, adică în termenul general; iar nu cu opt zile înainte de prima zi fixată pentru judecată; căci altfel ar fi ca partea să-și creeze într'o afacere declarată urgentă de lege un drept mai mare, cu privire la depunerea motivelor, ceia ce este contrariu spiritului art. 42 precitat. (Cas. s. II, decizia civilă No. 170 din 18 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursurile făcute contra sentinței Trib. Vâlcea s. II No. 147/913).

*Recurentul Maer Zaller, lipsă.*

*Ministerul Public prin d-l Procuror general Sc. Popescu.*

**Cerere adresată unei instanțe de fond.**— **Intențiunea părții de a face apel, deși zice că face recurs.**— **Chestiune de fapt.**

2. Legea neprescriind termeni sacramentali pentru formularea cererilor deferite instanțelor judecătorești intențiunea părții de a face o anumită cerere, cum este un apel sau un recurs, se poate constata și din alte fapte și împrejurări; această chestiune însă a intențiunei părți este lăsată la suverana apreciere a instanței de fond. (Cas. s. II decizia penală No. 1801 din 11 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Iași s. I No. 821913).

### CASAȚIE S. III

*Recurentul Ministerul de finanțe prin d-l avocat Stoicescu.*

*Intimatul G. Tăbăcaru, lipsă.*

**Patente.**— **Contravenție.**— **Exercitarea unui comerț, fără a înștiința pe percepător.**— **Dacă împrejurarea că fiscul a putut cunoaște aceasta în alt mod, poate apăra de amendă pe contravenient.**

1. Prin art. 91 și 92 din legea de constatare a contrib. directe, legiuitorul pedepsește ca contravenient pe ori-ce persoană care exercită o profesiune sau un comerț supus la darea patentei, fără a fi înștiințat pe percepătorul respectiv despre aceasta. Tribunalul dă o greșită interpretare acestei dispozițiuni când apără de contravenție pe un arendaș, care nu a făcut această înștiințare, pe motiv că fiscul a putut avea cunoștință despre această

arendare prin faptul că a vizat contractul de arendare. (Cas. s. III, decizia No. 299 din 2 Septembrie 1913, prin care s'a casat sentința Trib. Botoșani No. 135/913).

*Recurentul I. C. Pociumb, prin d-l avocat F. Gesticene.*

*Intimata Primăria Roman, prin d-l avocat D. N. Coșea.*

**Contencios administrativ.**— **Funcționar comunal.**— **Abateri grave de la datorie.**— **Revocarea lui.**— **Borme cerute de lege.**— **Art. 69 l. organiz. com. urbane.**

2. Un funcționar comunal (în speță un copist clasa a II-a) poate fi revocat din funcție motivat, când s'a făcut culpabil de abateri grave de la datorii sale, cum ar fi atunci când își neglijează cu desăvârșire îndatoririle funcțiunei sale și are o purtare rea obișnuită; și aceste abateri au fost constatate printr'o cercetare făcută de primar, cu toate că funcționarul învinuit n'a fost chemat și ascultat de oare-ce această cerință a legii nu este preserisă sub pedeapsă de nulitate. (Cas. s. III, decizia No. 364 din 24 Septembrie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra procesului verbal al D-lui Primar al Comunei Roman, și prin care recurentul a fost înlocuit în funcția de copist cl. II ce ocupa în serviciul acelei primării)

### AVIS

E sub tipar și va apare în curând **ADNOTAȚIUNI JURIDICE** de d-l Paul Ionescu Pastion, judecătorul ocolului I Balș-Romanați, cuprinzând pe articole: **circularii ministeriale, hotăriri și observațiuni** la **«Legea judecătorilor de ocoale»** pe anii 1908—1913, cu ultimele modificări, și cu o **tabelă generală alfabetică.**

Lucrarea prezintă un deosebit interes și utilitate pentru domnia magistrați și avocați, ca și pentru toate casele de comerț, de oarece cuprinde în mod sistematic, tot ceiace s'a hotărit, scris și discutat dela 1 Maiu 1908 și până în prezent, cu privire la noua lege a judecătorilor de ocoale, având la fiecare articol câteva observațiuni, în care se debat controversalele cele mai importante, cu părerile emise de distinși magistrați și avocați.

Tipărindu-se un număr restrâns de exemplare, înscrierile se pot face însoțite de cost chiar de acum la **Redacția ziarului «Curierul Judiciar»** București, sau la autor.

**Prețul** unui volum e **6 lei**; iar **pe hârtie velină 8 lei**. Cei ce doresc a le primi legate, vor adăoga în plus 2 lei, pentru legătura în pânză și 3 lei pentru legătura în piele peste tot, flexibil.

### Ecouri dela examenele de drept

#### XLVI

— Cine este proprietar bonitar ?

— Acel care s'a pus în posesiunea unui lucru al altuia, fiind de bună credință, adică fără să știe, că acel lucru e al altuia. De pildă: Moștenitorul se pune în posesiunea unui lucru, pe care-l crede al moștenirii, și devine astfel proprietar bonitar!